

> cideixen a assenyalar que si Barcelona no es metropolitanitzada no té futur, perquè en realitat ja no és més que un barri de Barcelona". Barcelona és a la gran Barcelona el que l'Eixample és a Barcelona.

Barcelona reconnectada

Alerta Barcelona, adios a la ciutat autocomplacient, de l'escriptor i director adjunt de *La Vanguardia* **Miquel Molina** (Barcelona, 1963) és un breu assaig de gran intensitat conceptual. Aconseguix mostrar fins a quin punt "una coalició de desinteressos" s'ha de convertir en una coalició per tornar a Barcelona la seva centralitat cultural, econòmica i social.

Molina adverteix que Barcelona ha "de ser reconnectada amb el seu propi passat de potència cultural". La ciutat ha de tornar a prioritzar la cultura com a element central per a la seva transformació i lideratge. Ha d'impulsar propostes orientades a plantejar eixos de col·laboració amb ciutats com Madrid, que permetin posar en marxa un BarnaMad, a l'estil BosWash, per potenciar dinàmiques culturals, econòmiques i polítiques; qüestions claus per garantir la competitivitat i l'estabilitat. És un assaig imprescindible per advertir que el projecte de Barcelona és consolidar una ciutat en tensió i no amb tensió.

Projecció europea

Al seu llibre **Barcelona, vuelvo a casa**, **Manuel Valls** (Barcelona, 1962), candidat a l'alcaldia de Barcelona amb el suport de Ciutadans, permet recórrer la seva vida política i cultural connectada a l'acció política. La seva Barcelona és la Barcelona europea, antipopulista i culta. La seva visió és la d'un alliberador de la ciutat sotmesa a l'independentisme polític que considera "nociu tant per als catalans com per als espanyols".

Els passatges més interessants de la seva proposta per a Barcelona són aquells on observa la ciutat com una ciutat global, capaç de liderar el seu present i el seu futur; capaç de compatibilitzar la ciutat econòmica amb la lluita eficient contra les desigualtats i la pobresa, on el turista no sigui l'enemic, on el civisme torni a ser un pilar per a la governança de la ciutat. El seu itinerari vital no només té com a propòsit conèixer l'home que aspira a dirigir el destí de Barcelona, sinó també mostrar que la seva experiència política a França pot tornar a Barcelona tota la grandesa que la ciutat ha perdut.

Nou reflexions que forgen la idea d'una ciutat complexa, que s'escapa de l'esquematisme ideològic. Després de llegir les diverses propostes, la Barcelona que contemplem en la nostra imaginació és una ciutat que sol·licita que ens confabulem a favor d'ella perquè pugui desenvolupar-se plenament. |

Novel·la Amb intensitat emocional, Edurne Portela retrata el drama de la violència de gènere a través de personatges condemnats a la solitud i a la culpa

La destrucció o l'amor

J.A. MASOLIVER RÓDENAS

Nascuda a Santurtzi (Biscaia), el 1974, Edurne Portela es va doctorar en Literatures Hispàniques per la Universitat de Carolina del Nord. Historiadora, filòloga, docent universitària i novel·lista, entre els seus nombrosos assajos cal destacar *Displaced memories. The poetics of trauma in Argentine women's writing* (2009) i *Eleco de los disparos. Cultura y memoria de la violencia* (2016). La violència continua sent el motiu central de la seva primera novel·la, *Mejor la ausencia* (2017), entorn de la situació a l'Euskadi postindustrial dels anys vuitanta.

A *Formas de estar lejos* ens enfrontem ara a la violència de gènere. No hi ha aquí el mínim to pamfletari que afecti la qualitat de la novel·la, sense per això traïr la realitat d'una xacra cada vegada més visible en la nostra societat. Coneixem els excessos als quals condueix la demagògia i aquí veiem les virtuts d'haver sabut evitar-la sense sacrificar en cap moment la veritat. D'una banda, se'ns crea un món narratiu amb infinitat de subtemes, alguns dels quals són merave-

L'autora Edurne Portela

Novel·la

Servir els altres

ADA CASTELLS

Hem arribat a l'extrem que la compassió és un exotisme? Si més no, per als personatges de l'última novel·la d'Anne Tyler, això sembla. La protagonista inqüestionable d'aquesta història és Willa Drake, una dona que es troba a la seixantena i porta una vida serena veient créixer els cactus a Arizona i amb un marit enganxat al mòbil, però acabat de jubilar. Un dia rep una trucada de Baltimore perquè l'exnòvia del seu fill ha patit un accident i no hi ha qui

pugui tenir cura de la seva filla de nou anys. Els qui la truquen ni tan sols saben que la Willa no és l'àvia de la nena. Són coses que poden passar perfectament en aquest desordre familiar tant del nostre temps, però que encara poden despertar comentaris com els que deixen anar alguns dels personatges d'aquestes pàgines: "Què hi fas tu, aquí? No és cosa teva". Ho és? La Willa ni s'ho planteja. Agafa un avió i s'instal·la a cuidar una nena que no ha vist mai i que de seguida l'adopta com a àvia.

El motiu del desplaçament de la Willa és un dels dos temes fonamentals de *La dansa del rellotge*: vabé donar un sentit a la pròpia existència. El fet que una mare i una filla la necessitin, l'omple de felicitat. La mateixa Tyler va haver de criar la seva filla tota sola després d'enviudar i en aquestes pàgines deixa entreveure aquesta experiència. A Baltimore, la Willa s'hi troba bé. Va descobrir un nou món i, a diferència del seu marit que no para de queixar-se del clima calorós, ella s'hi adapta i entra en relació amb un veïnat pintoresc format per gent sola, acomodàcia, incapaç d'abandonar els seus costums

llosament sorprenents o hilarants. D'altra banda, Portela ha sabut crear personatges fràgils, contradictoris, amb prejudicis que els condemnen a la solitud i a la culpa, malgrat haver lluitat per una vida assentada i feliç.

La novel·la s'obre revelant-nos el desenllaç, cosa que ens obliga a tornar al passat. Unes vegades qui parla és el marit. D'altres, la que va ser la seva dona. Des del present i des del passat. Com passa, entre altres novel·les, amb *El túnel* d'Ernesto Sábato, conèixer el final ens permet conèixer les causes que ho han provocat. I tot i

Anne Tyler

així, Portela aconseguix mantenir la tensió per arribar a un desenllaç poderós, de gran intensitat emocional. És a dir, que les emocions triomfen sobre el pamflet.

L'Alicia ja va conèixer la violència de petita i es va emportar més d'una pallissa que "la dejó marcada por dentro y por fuera". "Su madre todavía no ha acabado de vengar sesenta años de matrimonio". Gairebé no se'ns diu res dels seus germans. A la mare la coneixem sobretot per Skype, de manera que un dels altres dramemes és la distància, sigui des de

INMA SAINZ DE BARANDA

Southville com des de Northville, accentuada amb la mort del pare. La seva vida se centra en la seva carrera a la universitat i en la seva relació amb el Matty. Ell, quan el coneix, s'està dedicant al seu màster de Finances. Es veuen condemnats a canviar freqüentment de casa a la recerca d'una que els satisfaci, com pretenen que els satisfaci la seva vida en comú. Les seves vides giren entre aquests dos mons, fet pel qual entren en diferents realitats i viuen les més variades experiències.

Assistim a l'entrevista del Matty amb un enigmàtic senyor Chan, del qual acaba de descobrir el drama de la seva vida. Es troben amb uns óssos rentadors als quals l'Alicia s'acosta fascinada i ignorant com poden arribar a ser de perillosos. Assisteixen a la degradació de les gates Llosa i Vargas. Planten un sanguinyol que amb prou feines viu un any, cosa que ells viuen com un fet simbòlic, un senyal que havien de fer un canvi radical a les seves vides. "Si no sabemos cuidar un árbol, ¿cómo vamos a cuidar de un hijo?", desconixedora la dona de la brutal violència que la deixarà embarassada i en la qual l'home, aliè a tant patiment, queda totalment degradat.

Hi ha escenes d'una violència impactant, com la del cap decapitat d'un porc. I els records completen aquest escenari de la dissort en una dona que viu en el buit, la tristesa i la por. Les últimes escenes de la novel·la, culminació d'una successió de crisis, apel·len més a la desolació de la dona que a la cruel ceguesa del marit. |

Edurne Portela

Formas de estar lejos

GALAXIA GUTENBERG. 240 PÀGINES, 18,90 EUROS

metòdics per ajudar els altres.

La crítica anglosaxona ha dit que Tyler és una gran narradora de vides normals. És cert, els seus personatges no són ni grans malvats ni grans herois, però per a un lector de les nostres latituds, aquesta normalitat no és tan normal, sobretot perquè l'escriptora tracta de les relacions familiars i, malgrat tota la globalització que ens empari, encara no són iguals les famílies desestructurades i aïllades de la Nord-amèrica profunda –la Willa pot estar-se anys sense saber res dels seus fills– que les d'aquí. Tot plegat fa que constantment la novel·la ens pugui fer pensar en un quadre de Hopper, per la fredor, pels silencis, pels espais tan poc personals. Sembla com si els personatges representessin una obra teatral, miratge que sobretot se subratlla pel fet que la majoria d'escenes transcorren en interiors.

Tyler ha escrit una vintena de llibres, va guanyar el Pulitzer amb *Ejercicios respiratorios*, i és coneguda sobretot per ser l'autora d'*El turista accidental*. Vanéixer a Minneapolis, el 1941, en una família quàquera i algun cop ha dit que, tot i no ser

religiosa, això ha marcat la seva escriptura. Aquí ho veiem en l'estranyesa amb què la Willa entoma la vida moderna: la por de conduir, la novetat d'agafar l'avió, la relació amb el telèfon... El que sobta més de *La danza del rellotge* és que hi ha tota una primera part –gairebé ocupa la meitat del llibre– que serveix per explicar-nos qui és la Willa, des de la seva infantesa, quan venia xocolatines porta per porta, fins que enviuda del seu primer marit. És una introducció que ajuda a entendre el caràcter passiu d'aquesta dona, el fet que sempre vagi a remolc dels altres, però que deixa fils pendents que no es tornen a esmentar en la segona part de la novel·la. Aquí ens trobem una Willa que ha après alguna cosa de la vida, amb més caràcter, perquè aquest és l'altre tema fonamental d'aquest ball a través del temps: el repte d'una dona a qui li costa construir-se una vida pròpia. |

Anne Tyler

La danza del rellotge/El baile del reloj

PROA/LUMEN. TRADUCCIÓ AL CATALÀ: MARC RUBIÓ/AL CASTELLÀ: JOSÉ LUIS LÓPEZ MUÑOZ. 320/344 PÀGINES. 19,90 EUROS

Toni Muñoz debuta amb 'Solo tú me tendrás'

LILBERT TEIXIDÓ

Document El periodista Toni Muñoz converteix l'assassinat del guàrdia urbà que va commocionar Barcelona en un 'true crime' trepidant

Un cadàver al pantà

ALBERT LLADÓ

Un cos calcinat apareix al maleter d'un cotxe als voltants del pantà de Foix. Es tracta de Pedró Rodríguez, un agent de la Guàrdia Urbana. Aviat es descobrirà que dos dels seus companys, la seva nòvia Rosa Peral, i el també agent Albert López, estan implicats en el crim. Toni Muñoz (Sant Feliu de Llobregat, 1984), redactor de successos en aquest diari, ha seguit de prop el cas. Va entrevistar els protagonistes pocs dies abans del fatal desenllaç. Va poder reunir els elements necessaris per construir una hipòtesi del que havia passat, i teixir així una trepidant novel·la basada en fets reals, impregnada de desig, gelosia i conseqüències macabres.

El periodista té un accés privilegiat a les millors fonts, i, juntament amb les diverses versions dels acusats (conversarà amb la presumpta assassina a la presó de Brians), podria oferir al lector de *Solo tú me tendrás* tot el que té de pervers la història d'aquest triangle amorós. Tot i això, Muñoz va molt més enllà de la dada i de l'informe i converteix la narració en un artefacte literàriament ambiciós, amb múltiples analepsis i prolepsis, salts cap enrere i cap endavant que ajuden a embastar un puzzle ple de subtrames.

L'ús del detall il·lumina les zones més fosques de la troca; el clauer que troben al costat del cotxe (que porta escrit el número 46 de Valentino Rossi), la pròtesi que té Pedro Rodríguez i que permet

als Mossos reconèixer el cos, la barba hipster que s'afaita pocs dies després Albert López (possiblement perquè se li ha cremat al provocar l'incendi), o els missatges de WhatsApp que envia als seus amants Rosa Peral, a més de l'erupció que li surt al coll quan sent una ràbia incontenible. Però Toni Muñoz també és hàbil al mostrar-nos l'iceberg de cada personalitat, i com els antecedents dels implicats cobren tota la força, una vegada que la mort és convocada irremeiablement. La violència ja hi era molt abans; al Pedro l'havien suspès de sou i feina per l'agressió a un motorista, l'Albert va protagonitzar un episodi tèrbol amb un lladre, que va acabar amb la mort d'aquest últim, i la Rosa havia estat víctima, suposadament, de la filtració d'una foto sexual per part, segons ella, d'un comandament del cos de la policia municipal.

És especialment estremidora l'escena que podem visualitzar a partir del que explica la filla gran de Rosa Peral, que veu la seva mare tacada de sang després de sentir cops forts al pis de baix de la casa familiar. Les mentides i els enganys que l'agent ha mantingut durant anys, davant la família i els amics, s'han convertit, ara sí, en una veritat única i terrible. Tan sinistra com indesxifrabla. |

Toni Muñoz

Solo tú me tendrás

PENÍNSULA, 272 PÀGINES, 17,90 EUROS